

Rusia, condamnată la CEDO pentru încălcarea drepturilor școlilor moldovenești din regiunea transnistreană

Rusia a fost condamnată la CEDO pentru încălcarea dreptului la educație în dosarul școlilor cu predare în limba română din regiunea transnistreană.

Moscova a fost obligată să achite reclamanților 1 milion și 70 de mii de euro. Mai mult, Curtea a stabilit că Moldova nu se face vinovată de violarea dreptului la educație în aceste cauze.

Publika.md amintește că dosarele au fost depuse la CEDO în 2004, de către un grup de părinți, elevi și profesori. Ei au denunțat presiunile la care au fost supuși din partea regimului din stânga Nistrului, pentru a renunța la utilizarea alfabetului latin.

Două dosare au fost înregistrate la CEDO în toamna anului 2004, iar al treilea a fost expediat în primăvara anului 2006. Asta după ce în vara anului 2004, Sovietul Suprem de la Tiraspol a hotărât să închidă cele opt școli cu predare în limba română din teritoriu și să le treacă în subordinea autorităților transnistrene. Atunci, forțele de ordine ale regimului din stânga Nistrului au deconectat instituțiile de învățământ de la electricitate, apă și alte servicii.

Situația a fost mult mai gravă la Liceul „Lucian Blaga” din Tiraspol, unde milițienii au spart ușile și geamurile, au confiscat mobila, materialele didactice și arhiva școlii. Mai mult, părinții au fost amenințați că ar putea rămâne fără locuri de muncă dacă nu-și trimit copiii la școli cu predare în limba rusă.

La începutul anului școlar 2004-2005, copiilor și profesorilor le-a fost interzis accesul în instituțiile de învățământ. Copiii orfani de la Școala-internat din Tighina au spart sigiliile și au intrat cu forța în clădirea instituției.

După câteva luni de negocieri, administrația de la Tiraspol a cedat sub presiunea organizațiilor internaționale, precum OSCE și Consiliul Europei, iar școlile au fost redeschise.

Sursa: www.publika.md

CEDO a obligat Rusia să plătească peste UN MILION de euro pentru încălcarea dreptului la educație în regiunea transnistreană

CEDO a recunoscut violarea Articolului 2 Protocol 1 – Dreptul la Educație în raport cu Federația Rusă în cauzele Catan și alții 27 c. Moldovei și Rusiei, Caldare și alții 42 c. Moldovei și Rusiei, Cercavschi și alți 98 vs Moldova și Rusia. În același timp, Înalta Curte a stabilit că Republica Moldova nu se face vinovată de violarea dreptului la educație în cauzele date.

Curtea a acordat un milion și 20.000 de euro cu titlu de prejudicii morale și 50 de mii de euro cu titlu de costuri de reprezentare.

Reclamanții sunt cetățeni ai R. Moldova și locuitori ai

regiunii transnistrene, parte a teritoriului suveran al Republicii Moldova, ce se află sub controlul de facto al unui regim separatist, susținut de Federația Rusă. Cauzele au fost expediate în 2004 și respectiv 2006 de către părinți, profesori și elevi din localitățile Râbnîța, Tighina (Bender) și Grigoriopol din regiunea transnistreană a Republicii Moldova și vizează încălcări ale drepturilor acestora la educație, la viața privată, precum și ale dreptului la nediscriminare, se arată într-un comunicat al Asociației Promo-Lex.

Reprezentanții victimelor, prezenți în fața Marii Camere a CEDO, directorul executiv al Asociației Promo-Lex – Ion Manole și avocatul Alexandru Postica, au menționat că hotărârea de astăzi este una istorică având în vedere constatările care au fost făcute și consecințele acesteia asupra situației drepturilor omului în regiune.

Sursa: www.adevarul.ro

Promo-LEX cere executarea deciziei CEDO în cazul școlilor în lb. română

Autoritățile R. Moldova și țările implicate în medierea conflictului transnistrean, în mod special Rusia, sunt solicitate să facă tot posibilul pentru executarea deciziei CEDO prin care Rusia a fost condamnată pentru încălcarea dreptului la educație în lb. română în 3 licee din Transnistria.

Cererea a fost expusă într-o rezoluție semnată de către

Asociația Promo-LEX și directorii celor trei instituții de învățământ din Bender, Râbnița și Grigoriopol.

În opinia directorului executiv al Asociației Promo-LEX, avocatul Ion Manole, cazurile înregistrate la CEDO au moderat un pic administrația din regiune. Avocatul Promo-LEX, Alexandru Postică, cel care a reprezentat reclamantii la CEDO, a cerut anularea dispozițiilor cu privire la evacuarea sediilor acestor instituții și retrocedarea clădirilor reclamantilor. Avocatul a mai menționat și necesitatea anulării oricăror interdicții de a introduce în regiunea transnistreană a cărților, manualelor și altor materiale necesare cu grafie latină.

Directorul Liceului Teoretic „Evrika” din orașul Râbnița, Eugenia Halus, una din instituțiile reclamante, susține că sediul din care au fost izgoniți acum se ruinează. Acolo a fost instituit un club de fitness, iar lecțiile se fac într-o grădiniță a Uzinei Metalurgice din oraș pentru care Ministerul Educației achită chirie. „Ne spuneau atunci că, dacă nu ne plac legile de aici, să plecăm la Rezina să învățăm. Noi le ripostam că părinții elevilor plătesc impozite în acest oraș și copiii au dreptul să învețe aici”, a spus Eugenia Halus.

Directorul Liceului Teoretic „Alexandru cel Bun” din orașul Bender, Maria Roibu, de asemenea instituție reclamantă, a spus că a scăzut foarte mult numărul elevilor din instituție. În anul 2000 erau peste 2.000 de elevi, iar în prezent sunt 570 de elevi. „Dreptatea a triumfat, dar sunt unii care nu au rezistat și s-au stins așteptând decizia. Prețul plătit de noi este sănătatea copiilor”, a spus Maria Roibu. Elevii merg la școală în altă parte a orașului, parcurgând tur-retur o distanță de 27 de km. Directorul de la „Alexandru cel Bun” este încrezător că, dacă decizia CEDO va fi respectată, poate și alți părinți, care anterior de frică și-au dat copiii la școli rusești, acum vor alege școlile cu predare în limba română.

Directorul Liceului Teoretic „Ștefan cel Mare” din orașul Grigoriopol, Eleonora Cercavschi, o altă instituție reclamantă, a spus că prin decizia CEDO de condamnare a Rusiei a triumfat adevărul asupra minciunii și s-a demonstrat că rușii întrețin regimul separatist din regiune. „Guvernul trebuie să învețe lecția de demnitate de la acești copii care au insistat pentru adevăr, iar Rusia trebuie să învețe geografia și să nu încurce râul Volga cu Nistrul” , a mai spus Eleonora Cercavschi.

CEDO a obligat Federația Rusă să achite reclamanților despăgubiri de 1,07 milioane de euro pentru prejudiciul cauzat și 50.000 de euro cheltuieli de reprezentare, sumă pe care Moscova trebuie să o achite în următoarele șase luni.

sursa: www.epochtimes-romania.com

Promo-Lex: Situația drepturilor omului în Moldova s-a înrăutățit

Tratamentul deținuților, drepturile copiilor, violența în familie dar mai ales situația din Transnistria, toate sunt domenii în care Moldova a regresat. La care s-ar adăuga lupta împotriva corupției și absența unei reforme substanțiale a justiției care să redea oamenilor încrederea. Sunt numai unele din concluziile celui de-al 4-lea raport despre situația drepturilor omului în Moldova, lansat astăzi de Asociația Promo-Lex. Alla Ceapai relatează.

Dacă pînă în 2009 Republica Moldova era „lăudată” în majoritatea rapoartelor internaționale privind asigurarea

respectării drepturilor omului, atunci după evenimentele violente din aprilie 2009, Republica Moldova este plasată la coada acestor clasamente, constată Raportul Promo-Lex. Directorul executiv al Asociației Promo-lex, Ion Manole: „La 7 aprilie, la 9 aprilie 2009 nu am avut doar încălcarea libertății de întrunire, am avut o serie de alte consecințe care au dus la încălcarea în masă a drepturilor omului. Și fenomenul respectiv încă nu s-a finalizat și Moldova rămîne o țară destul de negativ privită în jurul său – atunci cînd vorbim despre Republica Moldova după 7 aprilie – pentru că s-a accentuat și este mai vizibil fenomenul impunității, s-a văzut că poți săvîrși anumite infracțiuni, poți săvîrși anumite încălcări a legii fără a fi sancționat.”

Amînarea tragerii la răspundere a celor care violează drepturile omului, dar și neîncrederea cetățeanului că în instanța de judecată își poate găsi dreptatea sunt cauze ce stimulează, la rîndul lor, nerespectarea drepturilor omului, susține Ion Manole: „Situația în justiție este o problemă care trebuie cît mai urgent soluționată. Autoritatea judecătorească este una dintre cele trei puteri, atîta timp cît cetățenii nu au încredere în această instituție este o situație destul de gravă în continuare în Republica Moldova. Putem noi vorbi de nu știu care drepturi, putem noi schimba nu știu care legi, putem noi adera la alte sute, zeci de documente internaționale, dar atîta timp cît cetățeanul nu este sigur cînd merge în fața judecătorului că i se va face dreptate, eu cred că atunci este o problemă foarte gravă.”

□□Mai neputincioasă este justiția în regiunea separatistă din stînga Nistrului, unde încălcările drepturilor omului au devenit din ce în ce mai frecvente, spune expertul de la Promo-Lex Alexandru Postică, care acordă asistență juridică în dosarele deținuților din Transnistria: „Dacă vorbim de anumite probleme sistemice cum sunt aplicarea torturii sau tratamentelor inumane, sau detenția arbitrară considerăm că nu există nici un remediu intern efectiv și urmează doar Curtea

Europeană să se expune asupra acestor încălcări. Ce ține de drepturile politice, iarăși nu putem vorbi despre o exercitare efectivă a căilor sau a remediilor interne în regiune.”

În același timp, cetățeanul violat în drepturi nu are alternative pentru a-și căuta dreptatea, decît în instanțele de judecată, spune președintele Centrului pentru resurse juridice, Vladislav Gribincea: „El altă soluție nu are, judecătorii sunt cei care trebuie să facă justiție conform legii, așa că dacă el dorește protecție din partea statului nu are decît să se adreseze justiției. În cazul în care el nu se adresează justiției el se expune unui risc în care să nu fie protejat de fapt de nimeni. Și atunci persoana alege fie el încercă să meargă după o șansă iluzorie, dar care este acordată de stat, sau el renunță la oricare protecție.”

Experții spun că lipsa încrederii în justiție provoacă resemnare și cetățenii nu mai caută să-și facă dreptate – situație ce a dus, în cele din urmă, la conservarea fenomenului de încălcare a drepturilor omului în societatea moldoveană.

sursa: www.europalibera.org

Doi polițiști au fost concediați pentru colaborarea cu forțele transnistrene

Polițiștii care au încălcat legea în cazul tânărului Saposciuc au fost concediați.

Acum zece zile, TIMPUL a scris despre cazul tânărului

Alexandru Saposciuc, care a fost reținut în luna septembrie de către polițiștii postului de poliție din satul Mândâc și predat „autorităților transnistrene”. Potrivit unui comunicat difuzat de MAI, prin ordinul ministrului, „s-a dispus concedierea locotenentului-major Dumitru Doineac și a locotenent-colonelului Vitalie Josanu din poliție”.

Totuși, conform ultimelor informații neoficiale, Alexandru Saposciuc, originar din raionul Dubăsari, care a părăsit armata transnistreană acum șapte ani, pentru a se stabili cu traiul în satul Mândâc, raionul Drochia, a fost impus să își continue executarea serviciului militar într-o bază militară din Dubăsari.

Alexandru Zubco, jurist „Promo-LEX”, a menționat că nu se știe cât timp va dura serviciul militar al lui Alexandru Saposciuc, însă „probabil i s-a spus că are de ales între un dosar penal și executarea serviciului militar”, menționând că tânărul capturat de milițienii transnistreni riscă să fie supus torturii și tratamentelor degradante.

Totodată, Ministerul Afacerilor Interne (MAI) a difuzat un comunicat în care precizează că ministerul s-a autosesizat pe marginea cazului lui Alexandru Saposciuc și a dispus declanșarea unei anchete interne la 24 septembrie.

„Conform anchetei, s-au confirmat acțiunile nelegitime și încălcările disciplinare ale șefului de post, ofițer operativ de sector al postului de poliție Mândâc, al Comisariatului de Poliție Drochia, locotenent-major de poliție Dumitru Doineac și a comisarului adjunct, șeful poliției ordine publică a CPR Drochia, locotenent-colonel de poliție Vitalie Josanu”, se menționează în comunicat. Ulterior, materialele anchetei interne au fost transmise organelor de anchetă penală.

Tinerii din RMN fug de „înrolarea” în structurile militare ale regiunii separatiste

Totodată, cazul tânărului Saposciuc, care „a dezertat” din

presupusa armată transnistreană, nu este unul singular, deoarece sunt mulți cei care fug de așa-zisa armată a regiunii, întrucât tinerii sunt supuși muncii forțate, bătuți și nevoiți să reziste în condiții inumane.

„Tinerii recruți sunt în armata transnistreană pe un termen de 18 luni, iar până la 6-7 luni tinerii sunt amenințați, impuși să stoarcă bani și bunuri sau nevoiți să părăsească unitatea militară ca să cumpere băuturi, țigări și să le aducă înapoi în cazarmă. Dacă n-au bani, iarăși sunt bătuți și sunt puși în situația să ceară de la rude”, a spus juristul.

Mai mult, așa-zisa armată din regiune recrutează chiar și tineri bolnavi sau tineri care au în întreținere copii minori sau părinți invalizi. Datele arată că tinerii care evită înrolarea în aceste structuri sunt sechestrați la posturile vamale de control și condamnați de către autoritățile neconstituționale la închisoare de până la doi ani sau li se aplică amendă în mărime echivalentă cu 600 de dolari americani. În aceeași situație se află și persoanele care, din convingeri religioase, pacifiste, umanitare, etice, morale sau din alte motive, nu pot îndeplini serviciul militar.

Tinerii din RMN sunt urmăriți de milițienii transnistreni

De asemenea, juristul „Promo-LEX” a explicat că asociația a făcut de nenumărate ori apel către autoritățile constituționale de la Chișinău, cerând să fie asigurată protecția drepturilor recruților din regiune, să se investigheze modul în care tinerii sunt racolați și înrolați în cadrul acestor structuri ilegale și să fie trase la răspundere persoanele vinovate.

Conform reprezentanților „Promo-LEX”, la începutul lunii octombrie, în RMN a început cea de-a doua campanie de înrolare a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 27 ani în structurile paramilitare. Astfel, din noiembrie, tinerii rezidenți din raioanele de est vor fi „citați” și „înrolați” în pretinsa armată transnistreană și vor fi obligați să depună jurământ unui regim anticonstituțional.

„Deși campania de înrolare durează până la 31 decembrie, tinerii care nu se prezintă la așa-numitele comisariate

militare sunt dați în căutare pe parcursul întregului an. Apoi, dacă sunt prinși la posturile vamale de miliție, sunt reținuți și duși la unitatea militară, fiind impuși să dea jurământul, iar peste o săptămână-două se anunță rudele despre locul aflării tânărului”, a spus Alexandru Zubco.

Anatolie Munteanu, avocat parlamentar și directorul Centrului pentru Drepturile Omului, susținea că „reținerea pe teritoriul din partea dreaptă a Nistrului a cetățenilor moldoveni și transferarea lor în custodia organelor de drept din regiunea aflată sub controlul administrației de la Tiraspol, unde oamenii sunt torturați și supuși relelor tratamente, iar organele de drept ale R. Moldova nu au acces să monitorizeze aceste cazuri, constituie o încălcare gravă a legislației și a drepturilor omului”.

Sursa: timpul.md

Ion Manole: În timp ce politicienii produc „știri”, în închisorile din regiunea transnistreană mor oameni

nevinovați

Președintele Promo-Lex consideră că dezvoltarea economică și a infrastructurii în regiunea Transnistreană este necesară, însă drepturile omului trebuie să prevaleze. Despre modul în care relațiile actuale cu Rusia influențează procesul de negocieri citiți în interviul ce urmează.

În comunicatul de la Tiraspol se spune că urmează să fie stabilită cu șeful Guvernului de la Chișinău agenda discuțiilor între cele două părți, credeți că cei din stânga Nistrului au fost deranjați de anunțul lui Vlad Filat precum că finalitatea negocierilor este reintegrarea țării? De ce?

Chișinăul niciodată nu a transmis alt fel de mesaje. Din 1992 încoace, autoritățile Republicii Moldova întotdeauna au vorbit exclusiv despre necesitatea reintegrării țării. Astfel, nu cred că acest argument ar fi putut fi invocat de cei din administrația de la Tiraspol.

Are vreo legătură această reacție a lui Șevciuc cu vizita lui la Moscova, dar și recenta vizită a premierului în capitala rusă? De ce?

Nu putem decât să intuim sau să ghicim dacă administrația de la Tiraspol își modifică comportamentul după anumite evenimente sau întrevederi cu oficiali ai Federației Ruse.

Succesul Rusiei se datorează în mare parte incompetenței și indiferenței autorităților constituționale de la Chișinău din ultimii 21 ani.

Actualele relații cu Rusia în ce măsură și cum influențează procesul de negocieri?

Federația Rusă știe foarte bine să-și urmărească interesele. Chiar dacă aceste presupuse interese contravin principiilor dreptului internațional și nu respectă Tratatul bilateral

moldo-rus de bază, Rusia continuă să sfideze integritatea, suveranitatea și independența Republicii Moldova. Relațiile cu Rusia influențează complet procesul de negocieri și asta în primul rând pentru că anume Federația Rusă este parte a acestui conflict. Odată ajunsă din calitate de agresor în cea de „mediator” și „pacificator” Rusia are alte mijloace de a influența și împiedica procesul de reintegrare a Republicii Moldova. Chiar și așa, continuăm să insistăm asupra faptului că totul depinde de autoritățile de la Chișinău, de atitudinea fiecărui funcționar, de modul în care sunt pregătiți, de modul în care sunt interesați într-o anumită soluție. Astfel, putem concluziona că succesul (daca poate fi numit așa) Rusiei se datorează în mare parte incompetenței și indiferenței autorităților constituționale de la Chișinău din ultimii 21 ani.

Nu este vina OSCE dacă astăzi este mai important podul de la Gura Bâcului decât interesele, viața și sănătatea a mii de oameni ce așteaptă suport din partea autorităților constituționale.

Am văzut mari speranțe din partea OSCE pe marginea deschiderii podului de la Gura Bâcului. Credeți că acum sunt șanse mai mari decât în trecut pentru inaugurarea podului și de ce este atât de important acest pod?

Pentru cei de la OSCE orice întrevvedere, orice mesaj sau promisiune făcută este o adevărată realizare, deoarece scopul lor este de a facilita realizarea unei soluții durabile. Prioritățile însă trebuie stabilite de către autoritățile constituționale. Nu este vina OSCE dacă astăzi este mai important podul de la Gura Bâcului decât interesele, viața și sănătatea a mii de oameni ce continuă să spera și să aștepte suport din partea autorităților constituționale.

Nu neg faptul că dezvoltarea economică și a infrastructurii ar fi necesară, însă drepturile omului în opinia mea ar trebui să prevaleze. În timp ce politicienii continuă să producă „știri”

și declarații, cel puțin în presupusele închisori din regiunea transnistreană mor zilnic oameni nevinovați și acest lucru nu este corect.

În dezbateri sunt acum statutul băncii transnistrene și înmatricularea autoturismelor. Care ar fi, în opinia dvs., soluția pe aceste două subiecte optimă pentru Chișinău și acceptabilă de Tiraspol?

Situația băncilor din regiunea transnistreană trebuie rezolvată conform principiilor dreptului internațional, însă teamă-mi este că nici la acest capitol Chișinăul nu are propuneri concrete. Poate greșesc. Un lucru este cert: problema respectivă, dar și altele de acest fel, trebuie să aibă la bază numai precedentul privind înregistrarea agenților comerciali din regiune de către Camera de Comerț de la Chișinău. Filialele băncilor străine ce își desfășoară activitatea în stânga Nistrului trebuie legalizate și acreditate conform legislației naționale. Oricum, pentru soluționarea ambelor probleme menționate de dvs., sunt necesare eforturi concentrate din partea tuturor structurilor statului și nu doar din partea unei singure persoane sau a unui grup restrâns.

Unde ne poate duce politica pașilor mici în reglementarea transnistreană și când ar trebui reluate discuțiile politice referitor la reîntegrare?

Eu consider că politica pașilor mici în condițiile actuale este singura care trebuie aplicată. Însă, important este ca acești pași să fie realizați și nu doar simulați.

interviu realizat de către: Ion Toma

sursa: [allmoldova](http://allmoldova.com)

„Teroristul” Alexandru Bejan, pe banca acuzaților

Un dosar prin care se urmărește discreditarea liceelor cu predare în limba română

La 14 septembrie curent, la Tiraspol a avut loc prima ședință de judecată în cazul lui Alexandru Bejan, elev în clasa a XII-a la Liceul român „Lucian Blaga”, acuzat de serviciul de securitate separatist de terorism. Autoritățile de la Tiraspol au interzis familiei să-și ia un avocat din dreapta Nistrului care să-i reprezinte în instanță. Cu o zi înainte de ședință, avocatul de la Tiraspol, Dmitri Dimitrov, pentru serviciile cărui mama băiatului, Tatiana Bejan, a plătit deja 750 de dolari, a avut grijă să-i asigure că băiatul va fi încarcerat la Tiraspol imediat după ședință.

Sub influența acestor cuvinte, în dimineața zilei de joi, la două săptămâni după începerea anului școlar, Alexandru și-a pus haine mai călduroase pe el, iar Tatiana, mama băiatului, a pregătit o sacoșă cu merinde. La judecată li s-au alăturat cei 34 de colegi, profesorii și administrația liceului. Sala de judecată s-a dovedit neîncăpătoare. Li s-a permis să intre doar câtorva profesori, conducerii liceului și altor câțiva colegi de-ai băiatului. În sală era prezent și un reprezentant al misiunii OSCE.

A cerut un traducător

Directorul liceului, Ion Iovcev, ne informează că prima ședință urma să aibă loc în august, dar atunci autoritățile separatiste au cerut ca ședința să se desfășoare cu ușile închise. S-au opus, din această cauză procesul a fost amânat pentru 14 septembrie. Ședința de judecată a durat vreo 25 de minute. Potrivit directorului liceului, băiatul era emoționat și confuz. Procesul a avut loc în limba rusă. Alexandru a

solicitat un traducător: „Îmi venea greu să înțeleg ce vorbesc. Mi-au spus că data viitoare îmi vor aduce un traducător. Așteptam să fiu încătușat, eram pregătit psihologic pentru așa ceva. Mama mi-a luat biscuiți, ceai. Mi-e teamă că aş putea fi închis pentru ceea ce n-am făcut”, a declarat pentru JURNAL Alexandru.

În cadrul procesului, acesta a negat categoric toate acuzațiile. La solicitarea apărării, după ce elevul a cerut traducător, procesul a fost amânat pentru 15 octombrie. „Mi-a fost mai ușor că alături au fost colegii mei și profesorii, m-am simțit mai sigur”, ne spune Alexandru. „Procesul nu are loc doar împotriva lui Alexandru, se urmărește scopul de a lovi în imaginea liceului nostru, singurul cu predare în limba română din Tiraspol”, susține directorul liceului Ion Iovcev.

Intimidați de avocat

Alexandru Bejan face parte dintr-o familie cu trei copii. Locuiesc doar cu mama lor într-un apartament modest din Tiraspol. Tatiana Bejan lucrează vânzătoare. Unicul venit al familiei este salariul acesteia de 1500 de ruble (circa 1600 de lei). Avocatul le-a cerut inițial 400 de dolari, iar înainte de prima ședință de judecată a mai cerut încă 350 de dolari. „Am luat ultimele economii din casă, am mai împrumutat bani de la prietenii. E o sumă mare pentru mine. Știu că băiatul meu este nevinovat, dar avocatul ne-a spus: „Șansov net” („Nu există șanse” – n.red.). Acest lucru mă îngrozește”, ne spune Tatiana Bejan.

Solicitat telefonic de JURNAL, Dmitri Dimitrov a declarat în limba rusă că nu discută despre cazurile clienților săi la telefon. Întrebat cum se înțelege cu băiatul, din moment ce acesta în instanță a spus că înțelege cu dificultate limba rusă, Dimitrov a răspuns nemulțumit: „Nu știu dacă cunoaște sau nu limba rusă, personal nu cunosc moldoveneasca. Orice întrebare o puteți adresa familiei”, a spus acesta.

I-au interzis să treacă Nistrul

Anterior, autoritățile separatiste au organizat o percheziție în apartamentul în care locuiește elevul. „N-au luat nimic. Mama era speriată, deoarece ei au venit și m-au luat de la liceu, după care au mers acasă și au făcut percheziția. Inițial, nici nu înțelegeam bine ce vor de la noi”, ne mai spune Alexandru.

Pe moment, autoritățile separatiste au emis pe numele elevului o interdicție de a părăsi regiunea. La solicitarea administrației liceului, sub semnătura directorului, i s-a permis să treacă o singură dată Nistrul, ca să-și poată perfecta buletinul de identitate.

Alexandru visează să absolvească 12 clase, după care să meargă să-și facă studiile la Chișinău. „Vreau să devin psiholog sau cosmetolog. Acum, însă, nu știu cum se vor derula lucrurile. În cazul în care vor considera că mă fac vinovat, risc să fiu închis pentru șapte–opt ani. Nu-mi dă pace gândul că aș putea fi închis pentru nimic. Dorm rău”, ne spune deprimat tânărul.

Pledează nevinovat

Amintim că Alexandru Bejan este acuzat în dosarul „Teroristul”, după cum arată pagina web a kgb-ului de la Tiraspol, dosar inițiat încă în aprilie 2011 în baza unei scrisori anonime adresate șefului așa-numitului minister de interne de la Tiraspol. Autorul scrisorii anonime cerea să i se restituie 2300 de dolari care i-ar fi fost sustrași de angajații miliției transnistrene, în caz contrar amenința că va împrăști mercur în grădinițele de la Tiraspol.

Potrivit juristului de la Promo Lex, Alexandru Zubco, la secția miliției orășenești au fost aduși mai mulți minori care au fost obligați să copieze de mai multe ori scrisoarea. Printre aceștia se numără și Alexandru, anterior ajuns în evidența miliției pentru un act de huliganism. Ulterior, autoritățile transnistrene au declarat că expertiza

grafologică a demonstrat că Alexandru ar fi autorul scrisorii anonime. El a fost citat de kgb, unde i s-a spus că trebuie să scrie o scrisoare de autodenunț. A fost intimidat timp de șase ore. Deși s-a simțit nevoit să-și recunoască vina, Alexandru Bejan susține că nu el este autorul scrisorii de amenințare și pledează nevinovat.

Svetlana COROBCEANU

sursa: jurnal.md

PRO și CONTRA recunoașterii diplomelor transnistrene

O metodă de apropiere a celor două maluri sau un pas necugetat de recunoaștere a unor studii bazate pe falsuri?

Programa curriculară care se predă în stânga Nistrului nu poate fi recunoscută de către autorități, deoarece învățătura se bazează pe falsuri, prin urmare este cam periculos să promiți notificarea și echivalarea diplomelor fără un mecanism clar în ceea ce privește asigurarea calității studiilor, consideră avocatul Alexandru Postică, director de programe „Promo-LEX”, care a studiat problema școlilor și procesul educațional din Transnistria.

Declarația este o reacție la anunțul autorităților privind recunoașterea diplomelor de studii din regiunea transnistreană făcut la încheierea unei noi runde de negocieri în formatul „5+2” care au avut loc la Viena, Austria. Potrivit șefului diplomației R. Moldova, viceprim-ministrul pentru Reintegrare,

Eugen Carpov, și până în prezent persoanele cu documente de studii emise în regiunea transnistreană puteau să le utilizeze pe teritoriul R. Moldova, dar pentru plecarea în străinătate era necesară o procedură de nostrificare. Documentul original era preluat de către Ministerul Educației și eliberat altul. Iar în cadrul negocierilor s-a discutat posibilitatea ca aceste documente originale să fie păstrate de către deținători.

Solicitat de TIMPUL să comenteze aceste declarații, avocatul Alexandru Postică a spus: „Nu este clară procedura de recunoaștere, sunt doar declarații. Iar în contextul în care din 2004 există un regulament ce vizează nostrificarea adeverințelor de studii ale persoanelor care au studiat în stânga Nistrului, nu înțeleg pentru ce mulțumește doamna Ștanski”.

Și Ministerul Educației a emis un comunicat în care subliniază faptul că în scopul facilitării accesului la studii și la activitate profesională atât în țară, cât și peste hotare a absolvenților din stânga Nistrului, ministerul a aprobat și implementează Regulamentul cu privire la efectele juridice ale actelor de studii, eliberate de către instituțiile de învățământ din raioanele de est ale Republicii Moldova și or. Bender începând cu anul 2004. Prin urmare, cu aceste acte de studii tinerii din stânga Nistrului deja își pot continua studiile pe malul drept și se pot angaja în câmpul muncii conform calificării atribuite, cu excepția specialităților de profil medical, militar și cele ce țin de protecția ordinii publice și securității statului.

Totodată, avocatul s-a arătat deranjat și de faptul că în cadrul acestei runde de negocieri nu a fost rezolvată problema școlilor românești din regiune. „Ne miră că domnul Carpov nu a ieșit cu un cuvânt de mulțumire pentru că a fost soluționată problema școlilor transnistrene românești. Din câte vedem, s-a mers în întâmpinarea liderilor de la Tiraspol, iar pe de altă parte nu s-a făcut o claritate în ceea ce privește elevii din

școlile cu predare în limba română, și asta ne deranjează”, a subliniat Alexandru Postică. Acesta a ținut să remarce diferențele dintre programele de studii pe cele două maluri ale Nistrului. „Curriculumul se bazează pe falsuri. Se știe foarte bine care este politica așa-ziselor autorități față de istorie și „agresiunea” Moldovei asupra Transnistriei etc. Sunt de acord că trebuie să le oferim tinerilor șansa de a face studii de calitate, dar nu cred că pot fi echivalate studiile care au fost făcute în stânga Nistrului, în universitățile care nu sunt monitorizate de nicio structură internațională, cu cele din R. Moldova. Soluția în acest caz ar fi formarea unei comisii de evaluare a tinerilor”, consideră Alexandru Postică.

Cea de-a cincea rundă de negocieri în formatul „5+2” va avea loc la finele lunii noiembrie, la Dublin, Irlanda.

Ion Spinei, prorector la Institutul de Formare Continuă

Recunoașterea pe scară largă a studiilor în diverse sisteme de învățământ din diferite țări este o tendință internațională. Acesta este un lucru foarte bun și permite mobilitatea specialiștilor, a tineretului. Când privește Transnistria, aceasta ar putea fi o metodă de a apropia oamenii de pe ambele maluri ale Nistrului. Dacă ei vin cu liceul de acolo și dacă disciplinele și programele lor corespund cu ale noastre, atunci nu văd o problemă. Problema este că la noi, nu doar în Transnistria, sunt denaturate notele. În acest caz ar trebui să cerem instituțiilor din partea stângă a Nistrului și să aibă aceleași finalități ca și liceele noastre, și să sporească exigențele. Soluția optimă ar fi crearea unui filtru la admitere – cel puțin o probă la specialitate. Aceasta ar respecta principiul echității și celor de pe malul drept, de pe malul stâng sau de peste hotarele țării.

Un articol de: Ala Coica

sursa: timpul.md

La 21 de ani de independență, moldovenii sunt luați ostateci, întemnițați și torturați de miliția transnistreană

Zeci de cetățeni ai Moldovei sunt răpiți în fiecare an, la ei acasă, de miliția și securitatea regimului nerecunoscut de la Tiraspol, încarcerati, umiliți, ținuți în condiții inumane și judecați pentru crime pe care nu le-au săvârșit. Cazurile de răpire și tortură, din păcate, deși s-au întezit în ultimii ani, nu mai miră și nici nu mai mișcă pe nimeni. Doar rudele victimelor, distruse de frică și durere, fac eforturi, de multe ori supraomenești, și sacrificii pentru a-i scoate pe cei dragi din gulag-urile transnistrene.

Timofei Ursu, tatăl polițistului Alexandru Ursu
Ion Manole, directorul Promolex

Cum e să fii răpit de acasă și dus peste Nistru, încarcerat și torturat, în instituții, după pereții cărora niciun un drept nu mai funcționează a simțit-o pe pielea proprie Ion Macari, un tânăr de 20 de ani, din satul Lipceni, raionul Rezina, care, zilele trecute, a revenit acasă, după ce a stat opt luni în arest la miliția transnistreană.

Calvarul tânărului a început la 28 noiembrie 2011. În acea zi Ion se afla la muncă pe deal. Cineva i-a transmis că este căutat și așteptat la primăria din sat. S-a urcat în Niva tatălui său și a venit la primărie. Acolo, în prezența polițistului de sector Vasile Băcilă, persoane necunoscute l-

au somat să intre într-o mașină cu numere de înmatriculare transnistrene, după care a fost transportat peste Nistru, la Camenca, localitate aflată sub jurisdicția regimului separatist de la Tiraspol. Tânărul nu avea la el nici măcar buletinul de identitate. A fost dus și închis la comisariatul de miliție din Camenca. După cum avea să afle soția sa, Elena, mai târziu, când i s-a permis întrevederea cu soțul, acestuia i se incrimina un furt, care s-a produs la Camenca cu un an și jumătate în urmă. Ion Macari spunea că nu avea treabă cu acest furt. La miliție era interogat zilnic în limba rusă, pe care Ion n-o prea știa bine, și silit, sub diferite presiuni, să recunoască furtul. Ion spunea la scurtele întrevederi pe care le avea cu rudele că este forțat să semneze documente, procese-verbale.

Complicitatea polițiștilor moldoveni

Reporterii Centrului de Investigații Journalistice împreună cu colegii de la publicația Cuvântul din Rezina au urmărit cazul acesta de la început, mai ales că tânărul de la Lipceni a fost sechestrat de miliția transnistreană în plină zi, din partea dreaptă a Nistrului, și nu fără concursul reprezentanților poliției, care, de fapt, trebuia să-l apere (!). Elena Macari și Victor Leșan, fermier din partea locului, ne-au povestit că „operațiunea” ar fi fost mediată, după cum aveau să afle, de responsabili de la poliția din Rezina, care i-ar fi telefonat șefului de post din satul Lipceni, spunându-i că vor veni niște oameni să caute o persoană și ei trebuiesc ajutați. Polițistul de sector de la Lipceni, Vasile Băcilă, la rândul său, neagă că ar fi fost în complicitate cu milițienii tranistreni la răpirea lui Ion Macar. El spune că nu ar fi văzut nimic rău în faptul că milițienii, care “s-au legitimat”, vroiau să discute cu un tânăr din sat pe care îl bănuiau de implicarea în mai multe furturi comise în partea stângă a Nistrului. „Eu l-am chemat pe Ion și i-am lăsat să vorbească, căutându-mi de treburile mele. Iar când m-am întors la primărie nici ei, nici Ion nu mai erau”, spune Vasile Băcilă. Întrebat cum cei din Camenca au putut să treacă peste

Nistru un om arestat, fără nici un document, șeful de post a spus: „Ei aveau legitimații”.

Dosar penal de ochii lumii

Rudele lui Ion Macari au depus o plângere la Procuratura din Rezina. Solicitat de noi, Igor Negrean, procuror la Procuratura Rezina, ne-a relatat că, în baza petiției primite de la Elena Macari, la 23 ianuarie 2012 a fost pornită urmărirea penală pentru “răpirea unei persoane săvârșită de către mai multe persoane” și “excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu” de către persoane cu funcții de răspundere. „În cadrul anchetei s-a stabilit cu certitudine că, pe data de 28.11.2011, Macari Ion Grigore a fost luat din s. Lipceni, unde se afla, de către un grup de persoane necunoscute, presupuși colaboratori ai miliției r.m.n. (or. Camenca), care l-au transportat peste punctul vamal Sănătăuca, privându-l de libertate sub pretextul tragerii la răspundere penală. Urmărirea penală a mai stabilit că acțiunile milițienilor din or. Camenca au fost coordonate cu persoane ce dețin funcții în cadrul Comisariatului Raional de Poliție Rezina”, se menționează în răspunsul pe care l-am primit de la Procuratura din Rezina.

Deși a trecut mai mult de jumătate de an, ancheta procurorilor trenează. Scuza reprezentanților organelor de drept, devenită retorică deja, este că “din cauza lipsei de colaborare cu organele de drept din stânga Nistrului, urmărirea penală se desfășoară cu mari dificultăți”. Nedumerirea rudelor la răspunsul procurorilor este mare: “Adică, atunci când sunt încălcate drepturile omului, colaborare există, fie și neoficială, iar când trebuie cineva să fie tras la răspundere, nu mai este colaborare”.

Solicitat să comenteze cazul și acțiunile șefului de post din Lipceni, comisarul CRP Rezina, Valeriu Prodan, a dat un răspuns sec: “Pe faptul complicității în cazul dat a ofițerului operativ de sector a postului de poliție Lipceni, la moment este inițiată o anchetă, în cadrul căreia se vor

stabili toate circumstanțele”.

Avocatul Parlamentar, Anatolie Munteanu, care este și directorul Centrului pentru Drepturile Omului, spune că “reținerea pe teritoriul din partea dreaptă a Nistrului a cetățenilor moldoveni și transferarea lor în custodia organelor de drept din regiunea aflată sub controlul administrației de la Tiraspol, unde oamenii sunt torturați și supuși relelor tratamente, iar organele de drept ale R. Moldova nu au acces să monitorizeze aceste cazuri, constituie o încălcare gravă a legislației și a drepturilor omului”. În asemenea cazuri organele de drept trebuie să demareze anchete și să tragă la răspundere persoanele care se fac vinovate, a precizat Anatolie Munteanu.

Zilele trecute am aflat că Ion Macari a fost judecat, dar ulterior a fost lăsat în libertate. Libertatea însă, după cum au lăsat să se înțeleagă unii consăteni de ai săi, cu care am discutat recent, l-a costat scump. După ce a revenit acasă, Ion Macari, ca și membrii familiei lui, supărați pe autorități că i-au lăsat singuri față în față cu mașinăria “justițiabilă” de la Tiraspol, au refuzat să mai facă declarații.

Predați miliției transnistrene

Cazul lui Ion Macari însă nu este singurul de acest gen. Avocații Promolex spun că în ultimii ani mai mulți cetățeni ai Moldovei au fost sechestrați cu concursul polițiștilor moldoveni și predați organelor neconstituționale din regiunea transnistreană. De exemplu, Oleg Efrim din Chișinău a fost luat de acasă, potrivit datelor Promolex, de reprezentanții Comisariatului de Poliție Ciocana, la 25 martie 2009 și predat miliției de la Tiraspol. El a fost condamnat la 8 ani de închisoare cu confiscarea averii. De atunci este deținut în închisoarea de la Hlinaia.

Soarta unui alt tânăr este și mai tristă. Vasile Fricățel din satul Telița, Anenii-Noi, a fost arestat la 9 septembrie 2011, după cum spun rudele, de polițiști moldoveni. Bărbatul a fost

bătut și transportat cu luntrea peste Nistru, apoi predat miliției transnistrene. Acolo a fost torturat ca să recunoască comiterea unui furt de vite. O perioadă Vasile Fricățel a fost închis la Hlinoaia, după care ar fi fost eliberat, însă acasă nu a revenit. De un an rudele nu știu nimic de el. Ele spun că au cerut organelor de drept tragerea la răspundere a celor care l-au sechestrat pe Vasile Fricățel, dar acestea nu au putut identifica vinovații.

Polițist moldovean arestat de miliția transnistreană

Polițistul de sector din raionul Ștefan Vodă Alexandru Ursu de trei ani se află în închisoarea de la Tiraspol. El a fost condamnat la 15 ani de închisoare de judecătoria din Bender, pentru că ar fi falsificat actele la procurarea unui apartament în orașul Tighina. Asta în situația în care documentele au fost legalizate la un notar din Tighina, apartamentul fiind înregistrat pe numele tatălui său Timofei Ursu, iar numele lui Alexandru nu figura în acte (!). Tatăl lui Alexandru, Timofei Ursu, spune că motivul real al arestului este faptul că băiatul său era polițist în organele de drept moldovenești: "Mi s-a spus în față acest lucru și lui Alexandru i-au spus că rând pe rând îi vor închide pe toți". Pentru că soția sa lucra la Tighina, Alexandru a hotărât să-și cumpere locuință acolo. Timp de doi ani nu au avut probleme, polițistul făcând naveta zilnic către Ștefan Vodă. A fost reținut pe drum, la 29 iulie 2009, pe când se întorcea acasă. În izolatorul miliției din Bender a fost torturat până și-a pierdut cunoștința. Ulterior a fost forțat să-și înstrăineze apartamentul în contul presupusului prejudiciu material cauzat de el. Întâmplător sau nu, dar locuința a ajuns în proprietatea unuia dintre milițienii care l-au arestat.

Din momentul reținerii, părinții nu și-au văzut băiatul timp de doi ani și jumătate, perioadă în care au bătut la toate ușile la care au putut în încercarea de a-și elibera copilul. Fără rezultate. "La toți am fost și peste tot mi se spunea că „nu putem colabora, nu ne primesc”. Am vrut să intrăm la

Filat, deja patru luni de zile avem, nu putem intra. Ni s-o spus să mergem la Tiraspol și acolo o să căutăm dreptate, pentru că ei nu pot colabora cu transnistrenii. Nici nu ne-au permis să intrăm la Filat, să ne întâlnim sau să-i spunem ceva. Ne gândim că dacă nu reușim nimic, ne rămâne să protestăm lângă Ștefan cel Mare". Ba mai mult, într-o discuție cu un oficial de la Ministerul de Interne, al cărui colaborator este Alexandru Ursu, tatălui său i s-a replicat că ar trebui să spună "mulțumesc" pentru faptul că Alexandru "nu a fost concediat din organe pentru absență nemotivată de la serviciu" (!). Părinții sunt îngrijorați de soarta lui Alexandru, pentru că sănătatea i s-a înrăutățit din cauza tratamentului la care este supus și a condițiilor în care este deținut. La 22 ianuarie anul curent Alexandru Ursu a suportat un atac de cord. Tânărul a fost vizitat doar odată de un medic care i-a administrat o injecție. Soția sa, însărcinată la momentul reținerii, a născut un băiețel, care acum crește fără tată. Ion Manole, directorul Promolex, organizație pentru drepturile omului care monitorizează cazul lui Alexandru Ursu, spune că autoritățile care negociază cu regimul de la Tiraspol trebuie să insiste ca persoanele care s-au adresat către autoritățile constituționale să beneficieze de anumite drepturi și chiar să fie cercetate de către organele de drept ale Moldovei: "Să admitem că există anumite fapte ce ar demonstra vinovăția acestei persoane. În cazul de față, mai ales că presupusa faptă a fost săvârșită pe teritoriul orașului Tighina, ar trebui implicate autoritățile constituționale împreună cu regimul de la Tiraspol, ar trebui investigată minuțios situația acestui tânăr, iar în cazul în care este vinovat el trebuie predat autorităților constituționale pentru a fi judecat și pentru a răspunde în fața legii". Alexandru Ursu a reclamat încălcarea drepturilor sale la CEDO.

Răpit de la liceu

Alexandru Bejan, elev la Liceul Teoretic "Lucian Blaga" din Tiraspol, de aproape doi ani este terorizat de MGB-ul

transnistrean, așa-zisul minister al securității. El a fost luat cu forța chiar din incinta liceului, la 29 februarie 2012, de către doi ofițeri ai securității transnistrene. La securitate a fost obligat să scrie un autodenunț și să-și recunoască vina în săvârșirea unor „acte de terorism”. I s-a prezentat o expertiză grafologică care ar fi demonstrate că băiatul ar fi autorul unei amenințări cu caracter terorist. În luna iunie lui Alexandru i-a fost înaintată acuzarea de „denunțare mincinoasă a actelor de terorism”, el riscând să petreacă 3 ani în temnițele ilegale din regiunea transnistreană. Băiatul s-a arătat nedumerit în legătură cu faptul că figurează pe lista de suspecți a securității transnistrene: “Nu înțeleg de ce am figurat pe lista lor și nici rezultatele expertizei nu știu de unde s-au luat, pentru că nu am scris nicio scrisoare de amenințare niciodată”. El și-a amintit că în 2009, când venise la studii în Tiraspol, a avut un incident. O cunoștință de-a sa s-a bătut cu un locuitor, iar Alexandru atunci a fost reținut să depună mărturii. În 2011 și anul acesta, mai mulți minori din Tiraspol, aflați în evidența miliției locale, au fost supuși intimidărilor și impuși să transcrie texte necunoscute pe foi separate. Juristul Alexandru Zubco de la Promolex spune că la audierea elevului, care era minor, nu s-a ținut cont de standardele internaționale privind justiția juvenilă: “Bejan este o altă victimă a serviciilor de securitate de la Tiraspol. Aceste acuzații de terorism aduse unui elev al Liceului român de la Tiraspol urmăresc scopul de a face presiuni și a ține în frică școlile cu predare în grafie latină din regiunea transnistreană”.

Arestată în locul mamei sale

Elena Dobrovițcaia, o tânără de 20 de ani din Tighina, a fost luată ostatec de către separatiștii transnistreni. Ea a fost arestată pentru simplul motiv că mama sa, Zinaida Ciuhnenco, nu se prezenta la organul de miliție, unde era citată în legătură cu un dosar mai vechi legat de un accident rutier, cu care o șantajau de ceva timp milițienii. Tânăra, care era

însărcinată la acel moment, a fost eliberată la o săptămână, după ce au intervenit mai multe organizații pentru drepturile omului. Calvarul prin care a trecut Elena Dobrovițcaia în cele câteva zile cât s-a aflat în izolatorul comisariatului de miliție din Tighina, unde nu este aerisire și nici lumină, este greu de descris.

A devenit suspect pentru că vorbea mai multe limbi străine

Și familia unui alt tânăr din Tiraspol a trecut printr-un calvar după ce băiatul lor, Boris Mozer, la 21 de ani, a fost arestat și judecat, pentru o presupusă fraudă la o companie de telefonie unde lucra, ca manager de vânzări. Natalia Mozer, mama tânărului, ne-a povestit că li s-a cerut să restituie presupusa pagubă încă înainte de procesul de judecată. Părinții s-au văzut nevoiți să vândă apartamentul și automobilul, ca să adune suma pretinsă, dar între timp dauna revendicată a crescut: "Ne telefona acasă, în repetate rânduri, seful de pază de la companie. Și ne tot întreba: când o să restituți banii, când ne vedem banii înapoi? Și atunci am vândut apartamentul. După care am mai împrumutat de la o prietenă din Chișinău trei mii de euro". Cu toate acestea, Boris Mozer a fost judecat și timp de 3 ani ținut în condiții inumane la închisoarea din Hlinaia. Părinții, ajutați de rude, au "plătit" enorm de mult ca să-și scoată feciorul. "Am dat totul, pentru că ne temeam că nu-l vom scoate viu de acolo. Ei aproape că l-au distrus. După eliberare, mai mult de un an s-a aflat în tratamente și cu greu l-am pus pe picioare. Ne-am temut real că o să-l pierdem", își reamintește printre lacrimi Natalia Mozer. Acum Boris se află peste hotare. Părinții, de teamă pentru viața copilului, nici nu vor să spună unde se află acesta. Împreună cu alte mame ale căror copii au devenit victime ale regimului de la Tiraspol, Natalia Mozer a fondat anul acesta o asociație obștească Mamele pentru drepturile omului, care și-a propus să lupte pentru repunerea în drepturi a cetățenilor supuși torturii și tratamentelor inumane de către regimul separatist din regiunea transnistreană. Cazul lui Boris Mozer este pe rol la Curtea Europeană pentru

Drepturile Omului.

Închis pentru a-i fi preluată afacerea

Vitalie Eriomenco este de baștină din orășelul Ștefan Vodă. A început să facă afaceri încă de tânăr, apoi și-a dezvoltat în regiunea transnistreană o rețea de brutării și, întrucât afacerea mergea bine, a trecut cu traiul în Slobozia, localitate din stânga Nistrului. A fost luat în noaptea de 29 martie 2011 de acasă și de atunci stă încarcerat la Tiraspol. Soția sa și cei doi copii au fost nevoiți să fugă în aceeași noapte, ajutați de prieteni, la Chișinău. Nu au luat din casă nici un capăt de ață și nici nu au mai putut recupera ceva. Părinții lui Alexandru, ambii în etate, nici nu mai știu unde să meargă după ajutor. Procesul de judecată e pe rol, el fiind acuzat de furt în proporții deosebit de mari. Rudele și prietenii spun însă că Vitalie este victima unor scenarii puse la cale încă de administrația Smirnov împotriva oamenilor de afaceri moldoveni, dar nu fără concursul unor funcționari din structurile de stat ale R. Moldova. Numai în 2010 – 2011 mai mult de 10 oameni de afaceri au fost arestați de regimul de la Tiraspol. Familia lui Vitalie afirmă că arestul s-a făcut cu scopul de a-i fi preluat businessul, iar cei implicați sunt cetățeni ai R. Moldova. Sora lui Vitalie, Ala, ne-a declarat că deși nu există nicio probă la dosar care ar dovedi vinovăția lui Vitalie, procesul continuă, el fiind supus unor presiuni enorme. “Acolo, dincolo de condițiile inumane în care este deținut, asupra lui se fac presiuni pentru a-l demoraliza, a-i distruge personalitatea, demnitatea. El este bolnav, dar nu are acces la serviciile medicale”, ne spune îngrijorată sora lui. Ea se arată indignată de faptul că deși s-a adresat avocaților parlamentari cu rugămintea de a interveni, aceștia i-au răspuns la fel cum au răspuns și așazișii apărători ai drepturilor omului din Transnistria. În august 2011, Eriomenco a depus o cerere la CEDO, reclamând privarea ilegală de libertate, tortură și tratamente inumane. Curtea a dispus examinarea în mod prioritar a cauzei respective.

MAI transmite Tiraspolului date personale despre cetățenii moldoveni

Acum o lună, familia lui Vitalie Eriomenco a acuzat public autoritățile moldovenești de complicitate cu regimul de la Tiraspol și de furnizarea datelor cu caracter personal despre membrii familiei sale care locuiesc în partea dreaptă a Nistrului. Ministerul de Interne al R. Moldova a transmis, la solicitarea organelor judiciare transnistrene, informații despre 6 cetățeni ai R. Moldova, printre care Eriomenco Vitalie, privat ilegal de regimul de la Tiraspol. La 22 decembrie 2011 așa-zisul șef provizoriu al direcției anticorupție de la Tiraspol, A.V. Mejinschii, a adresat colonelului de poliție Gheorghe Tretiacov un demers prin care a solicitat informații în privința lui Vitalie Eriomenco și membrilor familiei acestuia. În mai puțin de o lună, Tretiacov a expediat la Tiraspol materiale pe 9 file, care conțin date cu caracter personal a șase cetățeni ai R. Moldova. Mai multe ONG-uri pentru apărarea drepturilor omului au sprijinit apelul și au cerut public, la 25 iulie, sancționarea șefului Direcției Poliție Criminală din cadrul MAI, Gheorghe Tretiacov, pentru că a pus la dispoziția organelor pretinse de drept din regiunea transnistreană informații despre cetățenii moldoveni, și a directorului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Vitalie Paniș, învinuit că mușamalizează acțiunile lui Tretiacov.

La 29 mai și 9 iulie, membrii familiei Eriomenco au sesizat Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, solicitând intervenția acestui organ de stat în apărarea drepturilor lor la protecția datelor cu caracter personal și pedepsirea persoanelor vinovate de transmiterea informațiilor personale în adresa unei entități ilegale și anticonstituționale din stânga Nistrului. Directorului instituției Vitalie Paniș a răspuns petiționarilor că nu au fost admise încălcări, deoarece transmiterea actelor cu caracter personal în adresa „autorităților din stânga

Nistrului" are temei juridic datorită Acordurilor încheiate în 1999 și 2001, între MAI și conducerea organelor afacerilor interne de la Tiraspol (!). Aceasta în situația în care încă în anul 2005 Curtea de Apel Chișinău a declarat nule acordurile la care face trimitere Vitalie Paniș (!).

„Sarcina MAI este de a-și proteja proprii cetățeni. Din corespondență reiese că funcționarii de la Interne pun în pericol viața, sănătatea, siguranța și proprietatea propriilor cetățeni, transmitând informații structurilor pe care, de fapt, le consideră ilegale. Reiese că aceste informații au fost transmise în baza unor înțelegeri reciproce. Chiar dacă datele ar fi fost transmise în baza unor acorduri, oricum este ilegal. Orice document contrar Constituției este nul”, a comentat Alexandru Zubco, juristul Promo-Lex.

Colonelul Tretiacov, citat de portalul Moldova.org, a declarat că angajații MAI „au admis o greșeală tehnică în antetul scrisorii”. „Nu am recunoscut în niciun fel legitimitatea celor de la Tiraspol. Eroarea a fost în antet, în rest colaborăm în baza unor acorduri, doar la capitolul combaterea criminalității. Suntem în afara politicului”, s-a apărat colonelul. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a catalogat conținutul declarației societății civile ca nefondat și subiectiv.

Necesitatea documentării tuturor încălcărilor legii

Procuratura Republicii Moldova are câteva subdiviziuni teritoriale care au sarcina să apere drepturile cetățenilor din localitățile aflate sub jurisdicția administrației de la Tiraspol. Procuratura raionului Dubăsari își are sediul în satul Ustia, localitate aflată în partea dreaptă a Nistrului. Cea de-a doua subdiviziune se află în municipiul Tighina, iar pentru raionul Grigoriopol funcționează o instanță judecătorească, cu un singur judecător, care își are sediul în Judecătoria Centru din Chișinău. În ce măsură aceste instituții își pot onora obligațiunea de a proteja drepturile cetățenilor din această regiune? Procurorul raionului

Dubăsari, Valentina Bradu, spune că la modul practic este imposibilă instrumentarea dosarelor în teritoriul controlat de autoritățile transnistriene. Colaboratorii organelor de drept ale Moldovei sunt arestați și umiliți de miliția transnistreană și, uneori, ei înșiși au nevoie de protecție. Din această cauză, până acum, nici unul din dosarele pornite în care erau vizați factori de decizie din regiunea transnistreană nu a ajuns în judecată. „Pentru a investiga cazurile, suntem obligați să ne deplasăm prin acele posturi vamale unde ei, fiind convinși că sunt stăpâni, își permit diverse abuzuri”, spune Valentina Bradu. Mulți dintre figuranții dosarelor intentate – milițieni, anchetatori, procurori sau judecători din Transnistria care și-au uzurpat calități oficiale, cum spune legea – au și cetățenia Republicii Moldova. Prin urmare, teoretic, ar putea fi emise mandate de arest internațional pe numele lor. Numai că la modul practic nimeni nu s-ar încumeta să aplice această procedură, pentru că ar urma reacții previzibile din partea Tiraspolului, precizează procurora.

Procuratura Tighina se află, încă din anul 1992, în aceeași clădire cu miliția transnistreană. Milițienii înregistrează riguros fiecare vizită la organele de drept moldovenești. Procurorii moldoveni ocupă cinci birouri în clădirea Comisariatului. Tot acolo se află și comenduirea Bender. “În '92, când ne-au dat birouri, parcă special au împărțit, peste un birou-două este câte un birou două de-a miliției din Bender. La intrare este un post din 3 persoane: un militar, un polițist și un milițian. Ei fixează cine a venit, la cine a venit, datele de pașaport. Din această cauză oamenii au frică și se adresează rar la noi, dar în cazul plângerilor întemeiate, am deschis dosare”, ne declară Ion Tcaci, procuror de Tighina. Unul din cazurile pe care Procuratura Tighina a pornit dosar penal ține de un tânăr care a fost răpit de reprezentanții MGB-ului, dus la Nistru, unde i s-a pus pistolul la cap, cerându-i-se ultimativ să plece din regiune, în caz contrar era amenințat că va fi împușcat. Procurorii

recunosc că chiar dacă sunt pornite dosare penale, la modul practic este imposibil să fie duse la bun sfârșit.

Dreptul de a se adresa organelor constituționale ale R. Moldova

ONG-urile care monitorizează situația privind drepturile omului în regiunea transnistreană susțin că în mare parte cetățenii din stânga Nistrului nici nu știu că au dreptul să se adreseze la organele constituționale ale Moldovei din regiune. Ion Manole, directorul Promolex, afirmă că autoritatea organelor constituționale ale Moldovei în stânga Nistrului nu este una bună, pentru că pe parcursul anilor acestea “nu prea au dorit sau nu au făcut nimic pentru examinarea concretă a fiecărui caz, de multe ori oamenii alegându-se doar cu un refuz”. El se declară convins că toate cazurile de încălcare a drepturilor omului în stânga Nistrului trebuie să fie încadrate în dosare, chiar dacă făptuitorii astăzi nu pot fi trași la răspundere penală. În schimb, aceste dosare instrumentate, potrivit normelor legale, se vor constitui într-un material probatoriu greu de contestat în timpul negocierilor în problema reglementării transnistrene sau în discuțiile cu diplomații și misionarii străini.

Avocații organizației se arată îngrijorați de numărul alarmant de mare de persoane închise în penitenciarele din regiunea transnistreană. Dacă în 19 penitenciare din dreapta Nistrului sunt deținute ceva mai mult de 6 mii de persoane, apoi în doar 3 penitenciare din autoproclamata republică nistreană sunt închiși peste 3 mii de oameni. Majoritatea celor deținuți își ispășesc pedeapsa în baza unor sentințe emise de autorități nerecunoscute, documente ce nu pot fi considerate legale, susține Manole.

Multe dintre rețineri și condamnări se fac pe acuzații neîntemeiate, mai mult cu scopul de a intimida oamenii pentru faptul că sunt moldoveni și pentru a stoarce bani de la rudele lor, spune Manole: “Am întâlnit cazuri când persoanele au fost arestate și condamnate pentru simplul fapt că aveau bani,

proprietăți sau afaceri profitabile. Avem informații că unii au plătit bani grei pentru a fi scoasă persoana din închisoare. Invocarea unor așa-zise crime gen terorism, trădare de așa-zisa patrie sau spionaj este cea mai ușoară metodă de intimidare a populației. Prin astfel de incriminări, populația devine mult mai atentă la ceea ce spune, la ceea ce face și situația convine regimului pentru a-și menține influență și a menține frica, spaima în rândurile populației”.

Experții de la Promolex atestă totuși o creștere a numărului de sesizări de la cetățenii din localitățile aflate sub jurisdicția administrației de la Tiraspol. Ei presupun că își face efectul mediatizarea unor cazuri de rezonanță, cum ar fi cel al jurnalistului Vardanean și al inspectorului fiscal Ilie Cazac.

Cornelia Cozonac, Tudor Iașenco,
Centrul de Investigații Jurnalistice

Această investigație a fost realizată în cadrul campaniei media „Jurnaliștii pentru eliminarea torturii și protecția victimelor torturii și relelor tratamente”, desfășurată de Centrul de Investigații Jurnalistice cu suportul PNUD Moldova.

sursa: odn.info.md